

Uitgebreide zienswijze Zoogdierveniging op de “Wijziging Omgevingsregeling eDNA als erkende maatregel”

De Zoogdierveniging vindt dat de wijziging van de Omgevingsregeling voor het aanwijzen van eDNA (soortenDNA) als erkende maatregel voor de zorgplicht in de Omgevingswet op de voorgestelde manier **niet** kan worden doorgevoerd. De Zoogdierveniging is voorstander van het zoeken naar kwalitatief hoogwaardige en navolgbare methodes voor het opsporen van vleermuisverblijfplaatsen die sneller en kostenefficiënter zijn dan de huidige methodes. Het belang om de isolatie-opgave uit te voeren staat wat de Zoogdierveniging betreft niet ter discussie. De Zoogdierveniging en andere vleermuisexperts hebben de verschillende knelpunten tussen verduurzaming en vleermuizen decennia geleden al gesignaleerd en gecommuniceerd. We zijn dan ook verheugd dat er veel aandacht is voor innovatie op dit vlak en zien dat we met elkaar op de goede weg zitten.

Echter, de huidige regeling is gebaseerd op enkele pilot onderzoeken. Deze onderzoeken zijn een indicatie voor vervolgonderzoek maar bieden op dit moment onvoldoende basis voor het inzetten van eDNA als opsporingsmethode om te voldoen aan de zorgplicht. De voorgestelde wijziging kent geen afspraken over het te volgen proces en er is geen praktijkrichtlijn. Van de onderzoeken is slechts één beoordeeld door een klankbordgroep. Onafhankelijke experts zijn niet in de gelegenheid gesteld om de rapporten officieel te beoordelen. De opzet van de onderzoeken, rapportage en conclusies roepen grote vraagtekens op. Dit terwijl de conclusies van deze onderzoeksrapporten het wijzigingsvoorstel vormgeven en onderbouwen.

Nederland kent 18 vleermuissoorten. Vleermuizen zijn niet in staat om een eigen verblijfplaats te creëren, krijgen maar één jong per jaar en leiden een verborgen leven. Dit en veel andere redenen zorgen ervoor dat vleermuizen in de **Omgevingswet** de status ‘strikt beschermd’ dragen. Van bijna alle Nederlandse gebouwbewonende soorten kunnen we spreken van een ongunstige staat van instandhouding. Als voorbeeld wijzen we naar de meest uitgebreid onderzochte soort, de meervleermuis. Van deze soort zien we alarmerende afname in aantallen kraamgroepen en aantallen dieren per kraamgroep. De kwetsbaarheid van alle soorten vleermuizen in Nederland lijkt evident, de noodzaak om verder te gaan met het nationale isolatieprogramma ook. De Zoogdierveniging signaleert echter diverse punten waarop het huidige wijzigingsvoorstel onvolledig en onjuist is.

Hieronder zetten wij puntsgewijs uiteen waarom wij vinden dat het wijzigingsvoorstel onvolledig en op sommige punten onjuist is.

1. Het opnemen van een methode in een ministeriële regeling als erkende onderzoeksmethode veronderstelt de effectiviteit van deze methode. Het voorzorgsbeginsel bepaalt dat aan wetenschappelijke zekerheid grenzende waarschijnlijkheid genoodzaakt is ten overstaan van maatregelen omtrent milieu, natuur en soorten. Volgens de interpretatie van de Zoogdiervereniging moet daarom minimaal een klankbordgroep met deelnemers met voldoende kennis op het gebied van vleermuisecologie en voldoende juridisch-ecologische kennis geraadpleegd worden over de effectiviteit van deze methode om te voldoen aan de zorgplicht. De onderbouwing van de effectiviteit van deze methode is nu nog onvoldoende.
2. Het aantonen van aan- of afwezigheid van een vleermuis(verblijf) is in basis een ecologisch vraagstuk. Bemonstering moet worden gedaan door iemand met minimaal enige kennis van vleermuisecologie. Bemonstering, rapportage en validatie moet worden uitgevoerd door een onafhankelijke partij. In de huidige opzet van het wijzigingsvoorstel lijkt gesuggereerd te worden dat bemonstering/onderzoek uitgevoerd kan worden door partijen met economisch belang bij de uitkomst van het onderzoek.
3. Het huidige wijzigingsvoorstel suggereert een specifieke periode maar ook het jaarrond toepassen van eDNA. De onderzoeken geven onvoldoende grond om de methode jaarrond toe te passen omdat afwezigheid (nog) niet met zekerheid gesteld kan worden. De pilots zijn in een beperkte periode van het jaar zijn uitgevoerd. Het is nog onvoldoende duidelijk hoelang eDNA materiaal op muren en daken - in verschillende weersomstandigheden en op verschillende ondergronden - houdbaar blijft.
4. Volgens het voorzorgsbeginsel moet voor alle gebouwbewonende soorten vleermuizen de afwezigheid van een verblijfplaats met voldoende zekerheid kunnen worden aangetoond. Er is op dit moment onvoldoende onderzoek gedaan om met de huidige werkwijze afwezigheid van alle gebouwbewonende soorten vast te stellen. De korte aanvullende studie die in dit kader is uitgevoerd geeft onvoldoende zicht op toepasbaarheid voor andere soorten.
5. Er zijn geen kaders vastgelegd waar, wanneer, door wie en hoe eDNA onderzoek moet plaatsvinden (behalve een bemonsteringsprotocol, wat een klein onderdeel van het proces is); er zijn geen praktijkrichtlijnen. Dat maakt het proces onnavolgbaar en projecten kwetsbaar voor bezwaren. Ondanks de hoopvolle resultaten tot nu toe vindt de Zoogdiervereniging het, gezien de prille aard van de ontwikkeling, onverantwoord om eDNA als onderzoeksmethode op grote schaal toe te passen om te voldoen aan de zorgplicht.
6. Vleermuizen maken gebruik van veel plekken in gebouwen. De onderzoeken zijn uitgevoerd op de spouwmuur of (kop)gevel. Het wijzigingsvoorstel hanteert de term thermische schil waarmee veel meer wordt bedoeld zoals dak. Dit is niet volledig onderzocht. Een wijzigingsvoorstel zou alleen kunnen gaan over onderzochte delen van de thermische schil.

7. De onderzoeken zijn uitgevoerd op woonadressen terwijl vleermuizen gebruikmaken van een woonblok en/of een groter bereik hebben dan één adres. Zonder praktijkrichtlijn en zoals voorgesteld geldt eDNA voor één woonadres en wordt daarmee voorbij gegaan aan de leefwijze van vleermuizen.
8. De voorliggende onderzoeken zijn uitgevoerd door verschillende partijen met gebruikmaking van verschillende protocollen. Dit geldt ook en vooral voor het laboratoriumonderzoek. Er lijkt geen afstemming te zijn geweest tussen de laboratoria en de onderzoeken. Denk daarbij aan testgevoeligheid per soort (threshold of aantal replica's voor qPCR). Zonder grenswaarde is het niet mogelijk om valspositieve of valsnegatieve resultaten te scheiden. Zonder richtlijn is er geen duidelijkheid over betrouwbaarheid. Er moet een uniforme methode zijn die is gevalideerd en wordt uitgevoerd door een laboratorium met GLP of accreditatie.
9. In het wijzigingsvoorstel zijn er geen afspraken (praktijkrichtlijnen) binnen welke periode na het verkrijgen van de uitslag afwezigheid van een verblijfplaats de woning moet worden geïsoleerd of natuurwerende maatregelen worden getroffen. Aan het eind van bijlage I wordt gesteld dat: *“Als uit het laboratoriumonderzoek blijkt dat er geen vleermuis-DNA is aangetroffen, dan mag de spouw van het betreffende object binnen een termijn van zes maanden na-geïsoleerd worden, zonder dat de woning natuur-vrij moet worden gemaakt.”* Er is geen onderbouwing van deze 6 maanden en hierover is geen overleg met experts geweest.
10. In het wijzigingsvoorstel is niet beschreven welke afspraken (praktijkrichtlijnen) er gelden bij het vaststellen van aanwezigheid van een vleermuisverblijf middels eDNA. Daarbij valt te denken aan; registratie resultaat in een (openbare?) digitale omgeving, vervolgonderzoek binnen ecologisch werkprotocol, eventueel mitigatieplan, vergunning, communicatie met gebouweigenaar/bewoners, etc. Het wijzigingsvoorstel schrijft: *“Als uit het laboratoriumonderzoek blijkt dat er vleermuis-DNA is aangetroffen dan dient men het na te isoleren object eerst ‘natuur-vrij’ te maken.”* Deze zin mag niet in het wijzigingsvoorstel staan en moet worden vervangen door: Als er wél vleermuizen of vleermuisverblijfplaatsen worden gevonden, dan gelden de natuurregels op grond van Europese Richtlijnen onverkort.

Dit deel bevat een inhoudelijke reactie op het concept wijziging van de omgevingsregeling zoals te vinden op <https://www.internetconsultatie.nl/edna/b1>

Als leeswijzer kan worden gehanteerd dat de reacties per pagina worden benoemd waarbij wordt verwezen naar verschillende alinea's binnen een pagina. Als er tekst uit het concept wijziging wordt geciteerd is dat aangegeven tussen aanhalingstekens en blauw gekleurd.

Pagina 1

Introductie 1

SoortenDNA is een term die niet eerder is gebruikt en niet gebruikelijk is als wordt gesproken over genetisch materiaal dat aanwezig is in de omgeving. Naked extracellular DNA wordt afgekort als eDNA, het staat gelijk aan en wordt ook toegepast als environmental DNA ofwel eDNA.

Introductie 2

Er wordt gesproken over “de isolatie van de thermische schil van gebouwen” - waartoe ook het dak behoort. De onderzoeken en methode in de pilots waren gericht op mogelijke verblijfplaatsen in spouwmuren, met toegang voor vleermuizen via openingen in muren en via gevelpannen. Er is in de pilots niet gekeken naar mogelijke verblijfplaatsen in daken, met toegang voor vleermuizen in het dakvlak zelf. Hiervoor moet een duidelijker kader worden opgesteld. Ook is er nog weinig bekend over de houdbaarheid eDNA op het dakvlak, dat veel directer onder invloed staat van zon en neerslag dan de verticale muurvlakken.

Artikel 4.31c

“Er moet worden gewerkt volgens een bemonsterings protocol zoals omschreven of een methode van “gelijke geschiktheid”. “

Dit geeft te veel ruimte voor onduidelijkheid: Wat is gelijke geschiktheid?

Pagina 3

Inleiding

“Deze wijzigingsregeling voorziet door het opnemen van de soortenDNA-methode als erkende maatregel in de Omgevingsregeling, in een invulling van de specifieke zorgplicht ter voorkoming van nadelige effecten voor vleermuizen bij na-isolatiewerkzaamheden.”

Het opnemen van een methode in een ministeriële regeling als erkende onderzoeksmethode veronderstelt de effectiviteit van deze methode. Het voorzorgsbeginsel bepaalt dat aan wetenschappelijke zekerheid grenzende waarschijnlijkheid genoodzaakt is ten overstaan van maatregelen omtrent milieu, natuur en soorten. Wij maken in onze onderbouwing van reactie op punt 3.2 duidelijk waarom hier geen sprake is van aan wetenschappelijke zekerheid grenzende waarschijnlijkheid.

Pagina 4

2.3 Doel

Hier wordt gesteld dat: *“Uit onderzoek van Datura blijkt dat soortenDNA als methode betrouwbaarder is dan het detecteren van vleermuizen in spouwmuren volgens de huidige werkwijze met het vleermuisprotocol.”*

Het onderzoek is hoofdzakelijk gedaan op gewone dwergvleermuizen en zeer beperkt op enkele andere soorten en in het actieve seizoen. De laatvlieger resultaten geven duidelijk aan dat vier van de vijf verblijfplaatsen met eDNA niet zijn bevestigd. Om die reden schrijft de conclusie van dat rapport: *“Er zijn te weinig data beschikbaar van verblijfplaatsen van andere gebouw bewonende soorten dan gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis om de betrouwbaarheid van methodes te kunnen vergelijken.”*

De Zoogdiervereniging vindt dat voor alle gebouw bewonende soorten moet zijn vastgesteld of de methode kan worden toegepast. Zie verder ook reactie op 3.3 Detectie zeldzame soorten met soortenDNA

Pagina 5

In de eerste alinea wordt geschreven: *“Door de DNA-methode als erkende maatregel op te nemen wordt zekerheid geschapen over de toelaatbaarheid van deze methode bij de opsporing van vleermuizen in de spouw.”*

In de introductie wordt gesproken over thermische schil, hier gaat het specifiek over de spouw.

3.1 SoortenDNA

Voor soorten die niet exclusief gebruik maken van een gebouw is deze verblijfplaats net zo belangrijk én beschermd onder de Omgevingswet als een verblijfplaats van soorten die uitsluitend in een gebouw verblijven. Immers, wanneer van een soort die bekend staat als gebouw- én boombewonend, een populatie voor een bepaalde functie (bijv kraamverblijfplaats) periodiek gebruik maakt van een gebouw, dan is dat omdat het gebouw betere overlevingskansen biedt. Het wegvallen van dat gebouw is dan net zo kritisch voor die populatie als wanneer het een uitsluitend gebouw bewonende soort was. Aanvullend: Er wordt in de onderzoeken geïmpliceerd dat het risico kleiner is bij soorten die minder frequent van de gebouwen gebruik maken. Dit is een trefkans risico. Bij minder algemene soorten is de trefkans kleiner maar het risico op schade veel groter. Dit wordt niet benoemd.

3.2 Wetenschappelijke validiteit

Het opnemen van een methode in een ministeriële regeling als erkende onderzoeksmethode veronderstelt de effectiviteit van deze methode. Het voorzorgsbeginsel bepaalt dat aan wetenschappelijke zekerheid grenzende waarschijnlijkheid genoodzaakt is ten overstaan van maatregelen omtrent milieu, natuur en soorten.

De Zoogdierverseniging vindt dat de voorzorg bestaat uit het opstellen van een onderzoeksmethode met een breed draagvlak van experts. Slechts één van de onderzoeken, de eerste en enige bredere opzet voor onderzoek naar detectie van eDNA in relatie tot vleermuisprotocol, is beoordeeld door een klankbordgroep, wat heeft geleid tot diverse vervolgvraagstukken die nog niet voldoende zijn beantwoord.

Pagina 6

3.2.1 Onderzoek Datura

Alinea 2

“De MCA benadrukt dat de soortenDNA, zeker in combinatie met keutelonderzoek, als zeer betrouwbare en robuuste vervanger gezien kan worden voor traditioneel protocolonderzoek”

Het onderzoek is gedaan bij grondgebonden woningen en monsters zijn verzameld per woonadres. Vleermuizen kunnen het hele woonblok gebruiken. Daarmee wordt met eDNA geen rekening gehouden terwijl protocol onderzoek verder reikt dan één adres (woonblok) en toepasbaar is voor andere type gebouwen dan één grondgebonden woning. (woonblok, villa, flat, maisonnette, etc.)

Alinea 3

“Ook wordt gesteld dat er nog aanvullend onderzoek noodzakelijk is om meer data te verkrijgen over de minder algemene vleermuissoorten (zeldzame soorten) en de afbraaksnelheid (detectietijd) van soortenDNA, met name in de winterperiode”

Dit aanvullende onderzoek is later uitgevoerd door Unitura, in beperkte mate, op een andere manier, zonder toetsing of review. Zie ook reactie op punt 3.2

3.2.2. Onderzoek Unitura c.s.

Er is geen gelegenheid geweest om inhoudelijk te reageren op de onderzoeken van Unitura. Er wordt gesteld dat *“methode juridisch en ecologisch betrouwbaar genoeg is om als onderzoeksinstrument toe te passen”* terwijl de rapporten niet voldoen aan de gangbare eisen. Hieronder wordt onder andere een gedegen onderzoeksopzet verstaan die resulteert in een statistisch verantwoorde dataset waar sterke conclusies aan kunnen worden verbonden. Als de dataset slechts indicatief is moet er kritisch naar de conclusies worden gekeken. Tekortkomingen moeten worden bediscussieerd in de rapportage.

Alinea 8

“Ook is het belangrijk trainingen aan te bieden voor isolatiebedrijven en onderzoekers.”

Het aantonen van aan- of afwezigheid van een vleermuis(verblijf) is in basis een ecologisch vraagstuk. Bemonstering moet worden gedaan door iemand met minimaal enige kennis van vleermuisecologie. Bemonstering, rapportage en validatie moet worden uitgevoerd door een onafhankelijke partij. In de huidige opzet van het wijzigingsvoorstel lijkt gesuggereerd te worden dat bemonstering/onderzoek uitgevoerd kan worden door partijen met economisch belang bij de uitkomst van het onderzoek.

Pagina 7

3.2.3 Vergelijk en conclusie onderzoeken Datura en Unitura c.s.

“Beide onderzoeken gaven aan dat er wel nader onderzoek gedaan moet worden naar de detectie van zeldzame vleermuissoorten en de detectietijd (afbraaksnelheid) van soortenDNA.”

Deze zin is in beginsel onderdeel van de consensus over eDNA in de status waarin het onderzoek nu verkeerd. Met andere woorden, beide onderzoeken geven aan dat er nog te weinig bekend is voor brede toepassing en opname als instrument om te voldoen aan de zorgplicht.

3.3 Detectie zeldzame soorten met soortenDNA

Dit onderzoek is uitgevoerd met gerichte bemonstering met zeer minimale en niet representatieve bemonsteringsaantallen en bemonsteringslocaties. Het is onduidelijk of de gerichte bemonstering overeenkomt met de werkwijze uit de andere onderzoeken. Er is geen standaard werkwijze vastgelegd. Het onderzoek is uitgevoerd in een zeer korte periode en buiten de kraamperiode, de meest kwetsbare periode.

Pagina 8

Alinea 4

“Hiermee stelt het rapport dat de soortenDNA-methode alle vleermuissoorten die in spouwmuren verblijven kan detecteren.”

Dit terwijl het rapport overduidelijke tekortkomingen heeft en duidelijk beschrijft dat sommige soorten zijn gemist of moeilijker te vinden zijn. Kortom, de beperkte resultaten leiden tot een onjuiste conclusie.

3.4 Detectietijd van soortenDNA

Alinea 7

Deze alinea en de bijbehorende conclusie zijn onjuist. *“De afbraak van soortenDNA vindt plaats door middel van hydrolyse en is daardoor binnen water binnen enkele weken afgebroken.”*

Dat klopt en wordt bevestigd in de aangehaalde onderzoeken (Osathanunkul, M., et al. (2024): *Analysis across 12 sampling sites established a statistically significant negative relationship ($p < 0.001$) between eDNA detection and rainfall. Specifically, for each 1 mm increase in rainfall, there was an observed drop in eDNA concentration of 0.19 copies/mL (± 0.14). The findings of this study provide definitive evidence that precipitation has a significant impact on the detection of eDNA in Siamese bat catfish.*

Het andere onderzoek waar wordt aangehaald dat DNA na twee jaar nog aanwezig was bij droge en koele omstandigheden was op **uitwerpselen**, dat is totaal wat anders dan eDNA. Bij 100% luchtvochtigheid mislukte het onderzoek op uitwerpselen na 12 maanden.

Daarmee kan dus niet worden geconcludeerd dat eDNA van vleermuizen aan gebouwen na respectievelijk 6 maanden en 2,5 jaar nog te detecteren is en moeten we zeer terughoudend zijn met het accepteren van het jaarrond toepassen van eDNA voor vleermuizen.

Pagina 9

Alinea 3

“Een belangrijke conclusie van het rapport is dat verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis na een periode van 9 tot 13 maanden na het laatste verblijf met soortenDNA goed detecteerbaar zijn.”

Zie eerdere opmerkingen over de rapportage. Toevoeging hier is dat bij de monsternamen eerst de uitwerpselen zijn verwijderd. De aanwezigheid van uitwerpselen resulteert in een bovengemiddelde concentratie eDNA ten aanzien van plekken waar geen uitwerpselen zijn. Dat maakt de monsternamen niet representatief.

Het onderzoek is gedaan bij verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Daarmee zijn de overige soorten dus niet getest.

Alinea 4

“kan met enige zekerheid gesteld worden dat de resultaten over de detectietijd van het soortenDNA van ook voor andere soorten over de tijd van 9 tot 13 maanden zullen gelden. Dit maakt dat de detectietijd nagenoeg jaarrond is op dit moment”

De resultaten van het beperkte onderzoek zijn niet voldoende om deze conclusie aan te verbinden. De stelling “met enige zekerheid” biedt onvoldoende basis om te concluderen dat

toepassing jaarrond mogelijk is.

3.5.1 Landelijke lijn natuurvriendelijk isoleren (NVI)

“Op het moment dat er vleermuis(verblijfplaatsen) worden gevonden, moeten maatregelen worden genomen om te voorkomen dat vleermuizen worden gedood of verblijfplaatsen vernietigd of verstoord. Dan kan de methode Natuurvriendelijk isoleren worden gevolgd.”

Dit is feitelijk onjuist. Als er wél vleermuizen of vleermuisverblijfplaatsen worden gevonden, dan gelden de natuurregels op grond van Europese Richtlijnen onverkort.

Alinea 7

“Ook mag er alleen geïsoleerd worden aan de hand van de natuurkalender. Dit betekent dat er niet jaarrond geïsoleerd kan worden.”

Dit is feitelijk onjuist. De jaarkalender geeft aan wanneer er niet natuurvrij mag worden gemaakt. Met het natuurvrij maken in de toegestane periode kan daarna wél worden geïsoleerd in de overige periodes waardoor jaarrond werken mogelijk is.

Pagina 10

3.5.2 Vleermuisprotocol

In het hele onderdeel 3.5.2 wordt volledig ten onrechte een relatie gelegd tussen het vleermuisprotocol, de richtlijn grote gebieden en eDNA als opsporingsmethode. Zelfs de bronvermelding klopt niet.

Alle tot nu toe uitgevoerde onderzoeken omtrent eDNA hebben een reikwijdte van maximaal één woning en worden hierin vergeleken met het vleermuisprotocol. Hiermee wordt het vleermuisprotocol 2021 bedoeld zoals vanaf 2009 is ontwikkeld door de brancheorganisatie Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Zoogdiervereniging en sindsdien is doorontwikkeld en jaarlijks wordt geëvalueerd in het vleermuisvakberaad.

Ook wordt gesteld dat *“Dit maakt dat het protocol vooralsnog geen antwoord geeft op de vraag wat de trefkans is met deze werkwijze.”* Dit geldt óók voor het vleermuisprotocol 2021, hiervoor is namelijk nooit een trefkansonderzoek gedaan. Het vleermuisprotocol wordt gehanteerd als minimale inspanning om de kans op aanwezigheid van vleermuizen vast te stellen. Let op: de onderzoeken die zijn gedaan om een eDNA methode te ontwikkelen gaan uit van een aanwezigheidsonderzoek en worden tevens gebruikt om ook afwezigheid vast te stellen. Zie ook reactie op punt 2.3

“Hiermee lijkt deze richtlijn dus niet geschikt voor ontheffingen voor individuele grondgebonden woningen, omdat nadrukkelijk in de richtlijn beschreven staat dat deze bedoeld is voor een gebiedsgerichte aanpak”

Dat klopt, de richtlijn grote gebieden is ook bedoeld voor een gebiedsgerichte ontheffing of soortenmanagementplan.

Pagina 12

4.5 Verhouding tot andere oplossingen voor het isoleren van woningen in relatie tot vleermuizen

“wordt voor de langere termijn ingezet op het ontwikkelen van Soortenmanagementplannen (SMP's).”

Een SMP wordt afgegeven na onder andere voldoende gebiedsgericht onderzoek waarbij we er van kunnen uitgaan dat er ook verblijfplaatsen zijn gemist. Als een SMP is afgegeven volgt er geen doelgericht onderzoek voor de start van werkzaamheden. De Zoogdierverseniging ziet de ontwikkeling van eDNA als een mogelijke laagdrempelige oplossing om beter te weten waar vleermuisverblijfplaatsen zijn alvorens werkzaamheden plaatsvinden onder een SMP. Door eDNA ook toe te passen binnen een geldend SMP wordt het bovendien mogelijk jaarrond specifiek vleermuizen te beschermen en te kunnen na-isoleren. Voorwaarde hierbij is dat de techniek volledig is uitontwikkeld en met breed draagvlak is goedgekeurd.

Pagina 15

6.1.3 Wat zijn de gevolgen voor bedrijven, burgers en het bevoegd gezag voor de wijzigingen middels het aanwijzen van de soortenDNA-methode als erkende maatregel?

“De isolatiebranche is betrokken geweest bij het onderzoek naar de eDNA-methode. De isolatiebranche is er voorstander van dat deze regeling zo snel mogelijk wordt ingevoerd. Uit de gesprekken bleek dat zij zich kunnen vinden in de manier waarop zij praktisch uitvoering gaan geven aan de voorgestelde maatregelen.”

Het aantonen van aan- of afwezigheid van een vleermuis(verblijf) is in basis een ecologisch vraagstuk. Bemonstering moet worden gedaan door iemand met minimaal enige kennis van vleermuisecologie. Bemonstering, rapportage en validatie moet worden uitgevoerd door een onafhankelijke partij. In de huidige opzet van het wijzigingsvoorstel lijkt gesuggereerd te worden dat bemonstering/onderzoek uitgevoerd kan worden door partijen met economisch belang bij de uitkomst van het onderzoek.

“De business case van deze bedrijven dreigt in het geding te komen door o.a. de vleermuis want hierdoor mag minder makkelijk en snel geïsoleerd worden.”

Vleermuizen zijn in Nederland sinds 1998 beschermd. In het opstellen van een business case zouden alle voorwaarden moeten worden meegenomen om tot een verantwoorde, toekomstbestendige en rendabele bedrijfsvoering te komen. De uitspraak van de Raad van State heeft hierin een belangrijk pijnpunt blootgelegd. De dreiging dat de business case door ‘de vleermuizen’ in het geding komt is dus onterecht.

Pagina 16

“Soortenorganisaties staan voor het beschermen van beschermde diersoorten en beschikken over kennis van vleermuizen. De soortenDNA-methode kan zorgen voor betere bescherming van diersoorten die een beschermde status genieten. Samen met ecologische onderzoeksbureaus hebben zij de kennis en kunde om in te schatten en (wetenschappelijk) aannemelijk te maken of een methode als soortenDNA goed werkt voor het detecteren van bijvoorbeeld vleermuizen in spouwmuren.”

De Zoogdiervereniging is alleen benaderd om het onderzoek van Datura te beoordelen;
Eindrapportage: validatie vleermuisonderzoek aan de hand van sporen in en rond spouwmuren.

Pagina 19

“Als uit het laboratoriumonderzoek blijkt dat er geen vleermuis-DNA is aangetroffen, dan mag de spouw van het betreffende object binnen een termijn van zes maanden na-geïsoleerd worden, zonder dat de woning natuur-vrij moet worden gemaakt.

Hierover zijn géén afspraken gemaakt.

Als uit het laboratoriumonderzoek blijkt dat er vleermuis-DNA is aangetroffen dan dient men het na te isoleren object eerst ‘natuur-vrij’ te maken.”

Dit is feitelijk onjuist. Als er wél vleermuizen of vleermuisverblijfplaatsen worden gevonden, dan gelden de natuurregels op grond van Europese Richtlijnen onverkort.